מסורת הש"ס

גמ' א)[שקלים ג:] **ב)**ל"ל אלעזר **ג)**[לעיל קד.] **ד)**[שקלים פ"ב מ"ה] **רש"י ה)**ל"ל נזבור **ו)**ל"ל מדמי **ז)**ל"ל ומוכר **ח)**ל"ק **ט)**וימחלו שקיינין ויתומרו המעות ל"ק **י)**רמ"ק מ"ז **יא)**ל"ק גרס לן יקריבו **יב)**ד"ק ד"ה אלא **יג)**ל"ק ד"ה יקנה הוציא **יד)**ל"ק **טו)**[עיין תוס' לעיל נט: ד"ה כי]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ולא תני קיינן ל"ב כאמיתי: **(ז)** רש"י ד"ה מותרות וכו' למותרות הס"ד ואח"כ מ"ה כולהו קמאי דאמרי כל"ל ואיכא נמי נמחק: **(ג)** ד"ה מד לקיינן וכו' וכו' עד מטמא ואיהו גופיה כל"ל ואיכא ואי נמחק: **(ד)** ד"ה מותר למאי וכו' לת קרב בפני עלמו וא"ב מי אפשר:

תורה אור

גמ' א) וְאִם לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִיא: (ויקרא ה, יא)

רבינו גרשום

והכבשים והשעירים והמותר והמעה. לאו דווקא אלא שאם הפריש מעות לפרים או לאילים או לכבשים או לשעירים והותירו. והמותר שאם הפריש חטאת ונמצאת והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה תרעה עד שתסתאב ותמכר זהו מותר. והמעה זהו קולבן. שב' בני אדם שהיו שוקלין שקל היו מוסיפין עליו קולבן מעה כסף משום ששני חצאי שקל מכריעין יותר ממי ששוקל שקל ביחד: ולאותו קולבן היה לו שופר: לאינצויי לא חיישינן. ולא הוה צריך לכולהו בתי אבות אלא חד שופר: דכל חד וחד בית אב יומיה קא עביד. המותרות שידמנו לו ביומו נותנן בשופר ובו ביום מקריבן ואינו משיירן עד לערב כדאמרי' חזקה שאין הכהנים מתעצלין עד שיכלו כל

והכבשים. לפי שזיר ושפר מצורע הבאים בני שנה שנאמר בהן בכבש יפקנו לרעייה למיקן לשופר השליש והכהי לן מעבד מותריהן עם מותר גזילות ומעילות משום דלמ דמו דלמו בני שנה ולמו בני שתי שניס למו בתין לכפר ולמו להכשיר: **והשעירים.** שעירי חטאת של ליבור של רגלים מכפריס על טומאת מקדש וקדשיו בשתין בה ילידעה כלמקרינן בשבועות (לף ג.) ולפ מפי השמועה. ולין לנו בהמה ניתפקת לרעייה פלא למו לכבשה ושעירה הבאין לחטאת **ה)**יחיד לין ניתפקות לרעיה פלא ממות: **והמותרות.** כגון מי שהקריב אחד מכל למו והפרים מעות לפס כך והולו בהמות ויתומרו המעות נותן לשופר הממיני: **והמעה.** קולבן שכל יחיד מביא מחצית השקל בהכרעה אחד ולפס נתנו בין שניפס שקל שלפ נותנין קולבן אחד מעה קטנה מפני הכרעה שעבשיו לפ נתנו בין שניפס פלא ככרע אחד ולילו הביאתם כמשפטן היו פס שתי הכרעות לפיכך נותנין קולבן: **כל חד וחד יומיה עביד.** ולפ בלו לו קרבנות הרבה פלא צריך לשופר לין לו ליטול כלום בעורות שנקנו מן המעות שניתנו בשופר: **ביחידאה לא מוקמינן.** פלא מייתינן להא דרבי לחמר קטן והביא גדול פ יכא פלא ממנדב עגל נותן המעות לשופר של פר והכהנים מקריבין פריס מפס עד שילכו כל המעות שים פס: **מותרות.** בתמיה כלומר לילו תביא חד שופר אחד **ג)**למותרות כולהו קמאי נמי דחביא מן הניתפקת לרעייה מותרות ניילו שניותרו **ו)**מכדי קרבן **לשקלים אזלו.** לתרומת הלשכה עם שאר השקלים: **לנדבה.** לשופרות: **רבי גרסינן בנגד מותר חטאת ז)מותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע בו'.** שהפרים מעות לאחד מכל פלו וניתומרו נותנן לשופרות ולפס פתס היילו מפס גזילות ומעילות **ח)**לפ מיעריב מותר לידיה בהדי מטמא ולפס נזיר ומצורע לפ מיעריב בהדי לפס פתס דזה בין שמי שניס ואיל בן שנה ולפס מצורע לפ מיעריב בהדי לפס נזיר לתפס נזיר פפ להכשירו לגזירות טהרה ואין נותנין מדמו לבהמות ואין טעונין נסכים ולפס מצורע נותנין מדמו לבהמות וטעון נסכים וגפ להתירו בתמנה: **ומותר דמנחת חוטא.** הואיל ואיקרי מטמא חזיל מותרה לנדבת צבור דהכי אמרינן במסכת תמורה (לף כג:) זה מדרש דרש יהוידע הכהן כל הבא ממותר מטמא וממותר לפס ילקח בהס עולות הבאשר לפס ועורות להכהנים לפל מותר מעות שאר מנחות לפ חזלי לנדבת צבור פלא הוא יוסף משלו ומביא מנחה אחרת. **ומותר עשירית האיפה.** של כ"ג שמקריב בכל יום ויום ולפ הפרים מעות לעשירית האיפה של היום וניתומרו שוב אין יכול לקרפן לפס מאי פלא תפול לנדבת צבור שגס היא נקרבת מטמא בפרק ולולו מגלמין במועד קטן (לף טז.) יקריב מטמאו זו עשירית האיפה של כהן גדול: **ומותר קיינן.** הממריס מעות לקיינו **ט)**וניתומרו מקיינן: **תנא ליה רישא.** בשבעה שופרות קמאי מקיב מד דשמיה קיינן: ור' **מושעיא** אני בשמניתין שלפ עשרה שופרות ולפ תנא קיינן בקמאי: **חד לקיינן.** מסופר כפרה מביא מעות לקיינו וונתן בשופר ומוכל בקדשים לערב כדקיימא לן (עירובין לף נב.) לין ג"כ של כהניס עומדים מפס עד שילכו כל המעות שבאותו שופר ולפ חייסינן שמא לפ יקריבו הואיל ולין בהס על מטמא **י)**ולפי חייסו גופיה כל"ל ואיכא ואי נמחק: **(ז) ד"ה** מותר למאי וכו' לת קרב בפני עלמו וא"ב מי אפשר: **מנחת חוטא.** שהרי לפס תוכה הפרים: **נדבה.** לשופרות: **מותר לחמי תודה ירקב.** ללמו מטמא מילקו ונלבה יחיל לפ (ז) קרבי לבפני עלמו מי אפשר להקריבו שלפ עלמו לה לפשר בהדי עלמו מי אפשר להקריבו שהרי לין מוכה קריבה פלא לחמה והכי מפרש בשקלים בפרק שני: **מותר שקלים.** הכניס מעות מרוצים לשקלים ושקלו וניתומרו מהן: **ואין אחרת.** ולא"פ שהיו מוכה לינה קרויה מטמא שיהא לה דין מטמא פלא יהא טעון לבוהה: **ומדלגבי לבוהה לית ליה דין חטאת.** לגבי מותר גמי לית ליה דין מטמא ולא"ג לחילקי מטמא לאו דין מטמא לית לה לחילמעטא לה מהאי קרא: **מתני' אם רצה יביא בדמיו שנים.** **יא)**ולא"ג דהוי גדול והביא קטן וכגמ' מפרש טעמא: **ורבי אוסר.** לכתחילה אבל אס הביא יפא לכיון לחמר זה לינו מייב בחחריוחו: גמ'

והמעה. קולבן שכל יחיד מביא מחצית השקל בהכרע בחדר ואס נתנו בין שניפס שקל שלפ נותנין קולבן ל' מעה קטנה מפני הכרע שעבשיו לפ נתנו שניפס פלא ככרע אחד ולילו הביאתם כמשפטן היה פס שתי הכרעות לפיכך נותנין קולבן אחד כך פירש בקונטר' וקביל לפס הכרע עולה יותר ממעה היתר יוצאין בהכרע אחד במעה והלפ מייבין שתי הכרעות ואס זה שיעור הכרע לעה דתק בקונטרס לפרש כן לפיכך נלהה דבכל הכרעות מיירי ופלוגתא היא בתוספ' דשקלים דתניא כמה הוא נותן קולבן מעה כסף אחד מכ"ד כסף לפלע ותכמים אומרים חצי מעה של תרבע ליסרות וקולבות אלו מה היו עושין מהן טופלין לשקלים דברי ר"מ ר' אלעזר אומר לנדבה:

ושמואל מאי טעמא לא אמר כרבי אושעיא. והוא הדין כל הני לעולי ולרבי לושעיא מאי טעמא לא אמר כשמואל דבשלמא לעיל שבני המוצר לנדבה אתא כר' ושישב נמי המעה היינו ר'. וכן ר' הושעיא חשיב ה' וחשיב נמי המעה: קיינן תנא ליה רישא. דקתני תיקלין חדתין ותתיקין קיינן היינו תורין וגחלי עולה מכלל דהנך ששה לית בהו קיינן: ור' אושעיא באותן י"ג שופרות ותני קיינן בריישא. א"ל תרי קיינן קתני חד לקיינן עצמן. היכא דאייתי מעות ליקח בהן קיינן. וחד למותר קיינן. היכא דהפריש מעות לקיינן וניתותרו: מאי קאמר כר': מותר מנחת חוטא נדבה דדומיא דחטאת היא מה חטאת מותרה נדבה אף מנחת חוטא מותרה נדבה דהא איקרייה חטאת כדבעינן למימר בסמוך: מותר עשירית האיפה של כ"ג ירקב. דהא לא מדמי לה קרא לחטאת: אלא מותר לחמי תודה. הואיל ויש להן קצבה ירקב אבל שאר מותרי מנחות דאין להן קצבה מותרה קרב דומיא דידיה דמותר עולה קרב עולה ומותר מנחת נסכים לנסכים וכן כולהו דומיא דקרבן עצמו: מותר שקלים. דהפרוש פרוטות או גרוטאות ליקח בהן שקלים אותו מותר שעל השקל הוי חולין: מאי לאו היא קרויה חטאת מנחת חוטא דמותרה נדבה כחטאת ולא עשירית האיפה דכ"ג שהיא טענה לבוהה ואינה קרויה חטאת הלכך מותרה ירקב: שור זה עולה ונסתאב. שהומם אם רצה וכו':

מתני' שור זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו שני שוורים אלו עולה ונסתאבו רצה יביא בדמיהן אחד ורבי אוסר ח)**אי זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו כבש כבש זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו איל ורבי אוסר:**

גמ'

מסכת מכשירין

פרק ג' המשך משנה ח'

הוֹרִיד חֶרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, אַף עַל פִּי שֶׁחִשֵּׁב שֶׁיּוֹדְחוּ רַגְלֶיהָ, אֵינָן בְּכִי יַתֵּן, שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה וְאֵין לָהֶן מַחֲשָׁבָה:

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ג מהל' שקלים הלכה ז:

לב ב ג ד מיי' פ"ה מהל' פסה"מ הלכה ח:

לג ה מיי' שם הל"ט (ופ"ד מהל' שקלים הל' ט):

לד ו מיי' פ"ה מהל' פסה"מ הלכה ט:

לה ז ח מיי' פט"ו מהל' מעה"ק הלכה ו:

שיטה מקובצת

גמ' דברי ר"מ ור' אלעזר אומר: **רש"י** ד"ה והמותרות כגון מי שמחויב אחד: **בא"ד** וניתותרו המעות נותנם לשופר חמישי הס"ד: **ד"ה** כל כר' קרבנות הרבה שלא נצטרך לשופר: **ד"ה** מותרות כר' שניתותרו מכח קרבן הס"ד: **ד"ה** ה"ג כנגד מותר חטאת ומותר אשם נזיר: **בא"ד** ואשם סתם דהיינו אשם גזלות ומעילות כר' לא מערבי בהדי אשם כר' ואלו בני שנה ואשם: **בסה"ד** ובא להתירו לבא במחנה: **ד"ה** ומותר מנחת חוטא דהואיל ואקרי: **ד"ה** חד לקיינן כר': אין ב"ד של כהנים עומדין משם עד שילכו כל המעות שבאותו שופר שמא לא יקרבו ונמצא מחוסר כפרה אוכל בקדשים הס"ד ומה"ד ירקב דלאו חטאת ממש **ד"ה** אם רצה יביא בדמיו שנים דהוי קטן

מתני' קרויה חטאת. בפרק קמא (לעיל ד.) לדתניין לה ותרתי שמעת מינה[ג]:

ומדאינה קרויה חטאת ירקבו. לפ תימה למותר מנחה פלא תירקב ואינה קרויה חטאת ועשירית האיפה דווקא דקרויה חטאת **(מו)** אתא אלי קרא לאפוקי לתיו מותר קרויה חטאת ותירקב: לפי

רבינו גרשום (המשך)

המעות שבשופר: כבר פדא נמי לא אמרי מותרות. לשון תמיהה. דקאמר בר פדא והמותרות כולהו נמי מותרות נינהו והפרים והאילים במותריהן קא מיירינן והיינו הך: לשקלים אזלא לקופות ולא לשופר: לנדבה. לנדבת צבור לקיינ: ושמואל אמר כנגד מותר חטאת כר' וחשיב נמי המעה היינו ר'. וכן ר' הושעיא חשיב ה' וחשיב נמי המעה: קיינן תנא ליה רישא. דקתני תיקלין חדתין ותתיקין קיינן היינו תורין וגחלי עולה מכלל דהנך ששה לית בהו קיינן: ור' אושעיא באותן י"ג שופרות ותני קיינן בריישא. א"ל תרי קיינן קתני חד לקיינן עצמן. היכא דאייתי מעות ליקח בהן קיינן. וחד למותר קיינן. היכא דהפריש מעות לקיינן וניתותרו: מאי קאמר כר': מותר מנחת חוטא נדבה דדומיא דחטאת היא מה חטאת מותרה נדבה אף מנחת חוטא מותרה נדבה דהא איקרייה חטאת כדבעינן למימר בסמוך: מותר עשירית האיפה של כ"ג ירקב. דהא לא מדמי לה קרא לחטאת: אלא מותר לחמי תודה. הואיל ויש להן קצבה ירקב אבל שאר מותרי מנחות דאין להן קצבה מותרה קרב דומיא דידיה דמותר עולה קרב עולה ומותר מנחת נסכים לנסכים וכן כולהו דומיא דקרבן עצמו: מותר שקלים. דהפרוש פרוטות או גרוטאות ליקח בהן שקלים אותו מותר שעל השקל הוי חולין: מאי לאו היא קרויה חטאת מנחת חוטא דמותרה נדבה כחטאת ואינה טעונה לבוהה כחטאת ולא עשירית האיפה דכ"ג שהיא טעונה לבוהה ואינה קרויה חטאת הלכך מותרה ירקב: שור זה עולה ונסתאב. שהומם אם רצה וכו':

רבינו גרשום

והכבשים והשעירים והמותר והמעה. לאו דווקא שאם הפריש מעות לפרים או לאילים או לכבשים או לשעירים והותירו. והמותר שאם הפריש חטאת ונמצאת והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה תרעה עד שתסתאב ותמכר זהו מותר. והמעה זהו קולבן. שב' בני אדם שהיו שוקלין שקל היו מוסיפין עליו קולבן מעה כסף משום ששני חצאי שקל מכריעין יותר ממי ששוקל שקל ביחד: ולאותו קולבן היה לו שופר: לאינצויי לא חיישינן. ולא הוה צריך לכולהו בתי אבות אלא חד שופר: דכל חד וחד בית אב יומיה קא עביד. המותרות שידמנו לו ביומו נותנן בשופר ובו ביום מקריבן ואינו משיירן עד לערב כדאמרי' חזקה שאין הכהנים מתעצלין עד שיכלו כל